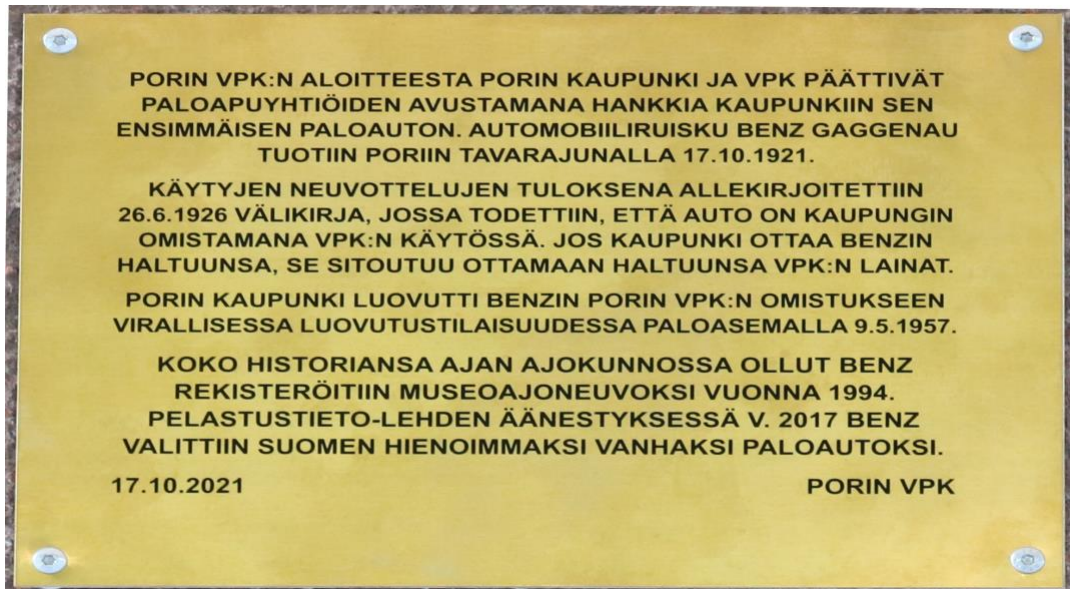

BENZ GAGGENAUN PORIIN TULOSTA 100 VUOTTA 17.10.2021

Teksti: Lauri Lempinen, ikkunan ja laatan kuva: Heikki Takala

Muistolaatatta paljastettiin 4.6.2022, valmistaja on Tekniseri Oy Pori

Lokakuun 17. päivänä 2021 Benzin tulosta Poriin tuli kuluneeksi 100 vuotta. Merkkipäivän juhlistamiseksi hankittiin muistolaatta, jossa kuvailtiin kulttuuriperintönäkin arvostetun auton vaiheita. Laatan paljastamispäiväksi oli suunniteltu pienimuotoinen juhlatilaisuus. Koronan ja palokunnan kerhohuoneen remontin vuoksi hankkeesta jouduttiin kuitenkin luopumaan.

Seuraava ajatus paljastaa laatta oli palokunnan vuosipäivä 4.6.2022. Kevään aikana kuitenkin huomattiin, että päivä on samalla myös koulujen päättäjäispäivä, mikä olisi aiheuttanut monissa perheissä hankaluuksia perhejuhlien päällekkäisyyden vuoksi. Laatta päätettiin kiinnittää ja paljastaa vuosipäivänä ilman juhlallisuuksia.

Laatan tekstin on laatinut ja sen hankinnasta vastannut palokunnan Esikunnan (veteraanien) johtaja Lauri Lempinen, joka aikoinaan kirjoitti myös esityksen Benzin

valitsemiseksi Suomen hienoimmaksi vanhaksi paloautoksi. Esitys on julkaistu alla. Benzin renkaiden aurinkosuojuksissa on Lempisen laatimat tietoiskut Porin VPK:sta ja Benzistä.

HIENO VANHA PALOAUTO: PORIN VPK:N BENZ GAGGENAU (Pelastustieto-lehden lukijäänestys v. 2017)

Lainaus Porin WPK:n sihteeri Aksel Almqvistin laatimasta kertomuksesta Porin Wapaaehtoisen Palokunnan 10-vuotisesta toiminnasta v.v. 1913 - 1923:

”Vuonna 1921 lokakuun 19 päivänä sai W.P.K. arvokkaan kalustonsa lisäyksen. Edellä mainittuna päivänä koeteltiin kaupungin rannassa W.P.K:n uutta Benz-mallista automobiiliruiskua, joka Toiminimi Hans Koch ja kump. kautta sekä täkäläisen Kauppakomppanian välityksellä oli Saksasta saapunut. Tämä ruisku, joka Porin kaupungin ja muutamien paloapuyhtiöiden suosiollisella avustuksella on palokunnallemme saatu, on kaikin puolin tarkoitustansa vastaava sekä on sen hinta alun 300,000:tta markkaa. Tämän ruiskun käyttämistä varten on kuntaamme perustettu erityinen 20-miehininen komppania ja valitsi palokunnan Hallinto sen ensimmäiseksi päälliköksi kauppias Lauri Lindroosin.

Miehistö on pääasiallisesti teknikkoja ja pääasiallisesti automobiilin käyttöön ennestään tottuneita miehiä. Palokunnalla on ollut tilaisuus jo useassa tulipalossa koetella tätä ruiskuansa, joka toimi hyvin sekä ruiskuna että vedennostajana”.

Benz kuvattuna palokunnantalon edessä vuonna 1929.

Benz tuotiin Helsingistä Poriin 17.9.1921 tavarajunalla. Auto ostettiin Porin kaupungin ja VPK:n yhteishankintana, josta allekirjoitettiin välikirja 26.6.1923.

”Aktiivipalveluksensa” aikana Benziä ehdittiin käyttää lähes tuhannessa tulipalossa, viimeksi vielä 1950-luvun puolivälissä. Alun perin autossa ei ollut tuulilasia, joten kyyti oli todella kylmää. Lisäksi siinä oli umpikumirenkaat, joka painavan letkuvarustuksen myötä teki varsinkin talvikeleillä autosta lumiketjuineen vaikeasti ohjattavan.

Vuosien 1929 - 1930 vaihteessa autoon asennettiin tuulilasi pyyhkijöineen ja sileiksi ajettujen umpikumirenkaiden tilalle hankittiin ilmakumirenkaat: ” Operaatio kannatti, Benz oli täysin muuttunut täryjyrästä autoksi”. Vuonna 1935 valmistuneen kaupungin vesijohtoverkoston valmistuttua voitiin letkumäärää vähentää. Painonkevennys paransi auton ajettavuutta entisestään.

Benzillä oli huomattava merkitys kaupungin sotien aikaisissa sammutusorganisaatioissa.

Porin kaupunki luovutti Benzin 9.5.1957 VPK:n täyteen omistukseen. Pariin otteeseen 1960- ja 1970-luvuilla käytiin keskustelua auton myymisestä tai vaihtamisesta uuteen Mercedes Benz-paloautoon, mutta hankkeista luovuttiin. Koko historiansa ajokunnossa ollut Benz rekisteröitiin museoajoneuvoksi vuonna 1994.

2000-luvun alussa auto entisöitiin sellaiseksi, miksi sitä vuosien muutostarpeiden vuoksi oli kehitetty. Benz on tärkeä osa palokunnan ja kaupungin kulttuuriperintöä.

Eräaseen hälytykseen lähdetessä 1920-luvulla auto pysähtyi kymmenisen metriä kuljettuaan. Käytiin seuraava keskustelu:

- Avasiks sää bensiinikraanan?
- Avasin.
- Mää avasin kans.

Perjantaina 3.11. Pelastustieto-lehden päätoimittaja Esa Aalto soitti esityksen tehneelle Lauri Lempiselle, että Porin VPK:n Benz on voittanut kilpailun. Sovimme, että hän tuli Poriin seuraavana perjantaina 10.11. tekemään jutun vuoden viimeiseen Pelastustieto-lehteen, jossa kilpailun tulos julkistetaan. Tuomisinaan hänellä oli voitosta kertova kunniataulu ja magnumkokoinen kuohujuomapullo, koska autokilpailusta oli kysymys. Pulloa ei kuitenkaan avattu.

Päätoimittaja Esa Aalto luovutti kunniakirjan puheenjohtaja Tarja Hakaselle. Kunniakirjassa on kilpailussa käytetty Benzin kuva. Kuva: Antero Luonila.

Suomen hienoimman vanhan paloauton edustalla tyytyväiset onniteltavat: Esikunnan johtaja Lauri Lempinen, kunniapuheenjohtaja Antero Luonila, puheenjohtaja Tarja Hakanen ja kunniapäällikkö Matti Kraapo. Kuva: Esa Aalto.